

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 280

Maribor, sreda 10. decembra 1930

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Zmaga razsodnosti v Nemčiji in Avstriji

V novejšem mednarodnem političnem razvoju postaja bolj in bolj jasno, da je ključ situacije v Nemčiji. Delitev na tri skupine: francosko, italijansko in nevtralnno je z vsakim dnem bolj očita, neopredeljena pa je še vedno srednja evropska sila — Nemčija. Razumljivo je tedaj, da gledajo ljubosumno Berlin tako eni kakor drugi, in da je vsaka tamkajšnja sprememba in da je vsaka tamkajšnja sprememba važen dogodek za evropski tisk in evropsko diplomacijo. Nemčija pa molči kakor sfinga ali pa odgovarja kakor Pitija: pol na levo, pol na desno. Dokler je bila tam socijalna demokracija v absolutni ali pa vsaj relativni premoči, je bila tendenca dokaj jasna: ohranitev miru in varovanje neutralnosti, odnosno treznost nad vsako, kakršnokoli levo ali desno pustolovskično. Pa tudi meščanska sredina te politike ni spremenila. Stresemann, Curtius in vsi drugi so hodili ravno pot, pot demokracije in sporazumevanja. Vse to morda ni bilo popolnoma iskreno, ali bilo je oportuno in — edino možno!

Proti tej politiki oportunisti pa sta se vedno pojavljali s svojimi perijodičnimi akcijami dve ekstremni skupini: desničarska nacionalistična na eni in levičarska komunistična na drugi strani. V parlamentu sicer nista nikdar imeli večine, a lahko bi jo dobili. Letošnje volitve, ko so Hitlerjevi nacionalisti ogromno narasli so to dovolj jasno potrdile. Izzvale so na vseh straneh veliko nervoznost in v Italiji so bili že trdno prepričani, da gre njihova pšenica v klasje. Radosti nad bodočo žetvijo niti prikrivali niso. Vse fašistovsko časopisje je unisono govorilo o skorajšnji fašistični orientaciji nemškega naroda.

Enako upanje so gojili boljševiki, ki so Nemčiji že od vsega početka posvečali največjo pažnjo in žrtvovali silno veliko, da bi jo zboljševizirali. Uspehi, ki so jih tu in tam dosegli, so bili sicer lepi, a praktično brez haska. Najnevarnejši je bil pač položaj po zadnjih volitvah, toda zmagala je vendarle trezna razsodnost nad avanturizmom. Tako ekstremni desničarji kakor skrajni levičarji so bili s sporazumom demokratičnih elementov in s sestavo centumasko meščanske vlade potisnjeni daleč v ozadje in izločeni iz odločujočih vrst. S tem je evropski mir dobil sijajno zmago in nič ne de, če tudi morda le začasno in se bo moral zanj kdaj znova boriti.

Popolnoma isto se je zgodilo v sosednji Avstriji. Tudi tam je nastopila in letos velika avanturistična nevarnost, ne sicer levičarska, pač pa fašistično-desničarska. S sestavo Vaugoinove volilne vlade s heimwehrovskim voditeljem knezom Starhembergom, je bil že storjen korak do skrajnega roba, še stopinja naprej in v Av-

Borba za premoč v Sredozemskem morju

ČASNO PREMIRJE MED OBEMA DRŽAVAMA V OBOROŽEVANJU NA MORJU POTECE DNE 31. DECEMBRA. — BREZUSPEŠNA DOSEDANJA POGAJANJA.

PARIZ, 10. decembra. Sedanja francoska vladna kriza je v toliki meri zaposlila javno mnenje, da so ostali novi momenti, ki so nastopili v italijansko-francoskem pomorskem sporu, skoro neopaženi. Kakor znano, se je na londonski pomorski razorožitveni konferenci po dolgotrajnih pogajanjih vendarle posrečilo pregovoriti Italijo in Francijo, da ste sklenili premirje v pomorskem oboroževanju, veljavno do 31. decembra. Konferenca je storila to v nadi, da pride do tedaj med Italijo in Francijo vendarle do sporazuma in da se boste obe državi potem priključili londonski pomorski pogodbi. Pogajanja, ki so se vršila nato ponovno, pa so se razbila. Med francosko in italijansko vlado je prišlo celo do tako ostrih nasprotij, da je vsaka vlada zase objavila komunike, v katerem je razložila svoje stališče napram vprašanju pomorske razorožitve in povdarjala pripravljenost do sporazuma. Mnogo so vplivale na Francijo in Italijo države-podpisnice london. pogodbe, ki se pač dobro zavedajo, da bi tekmovalje med Italijo in Francijo na morju ogrozilo v največji meri sam londonski sporazum. Kljub vsem naporom pa se sporazum med Italijo in Francijo ni posrečil. Po pogajanjih, ki so se vršila meseca julija in končala zopet brez uspeha, se je spor še poglobil.

Pretekli teden pa je italijansko časopisje prineslo vest, da je premirje med Italijo in Francijo v oboroževanju na morju podaljšano do 31. marca 1931. Kmalu pa se je obenem pokazalo, da je bila ta vest samo polizkusni balon. Francosko časopisje jo je namreč takoj zanimalo in objavilo, da francoska vlada ni prevzela nobenih novih obveznosti in smatra zato, da postane sporazum, ki je bil sklenjen med obema državama na londonski konferenci, z 31. decembrom neveljaven.

Ta jasna izjava pomenja, da se je francoska vlada naveličala neplodnih pogajanj z Italijo, ki je ravno zadnje čase zgradila več novih križark najmodernejšega tipa in tako pokazala, da ji ni do sporazuma. Francoska vlada pa je dala dalje Italiji razumeti, da bo nadaljevala tekmovalje z Italijo v oboroževanju na morju in da bo od 1. januarja dalje, brez ozira na londonski sporazum, še povečala svoje boj-

strij bi bilo nastalo novo ognjišče nemira in nevarnosti za evropski mir. Volitve so sicer pokazale, da predstavniki take politike nimajo za seboj večine, toda napačno bi bilo iz tega sklepati da se ima Avstrija samo po razu Vaugoin-Starhemborgove vlade na voliščih zahvaliti za sedanje trezno orijentacijo. Ko bi bili Heimwehrovci hoteli, bi bili tudi po porazu lahko nasilno ostali na krmilu, toda mednarodni položaj je danes tako jasen, da so se sami iztreznili pred pogledom v negotovo bodočnost svoje lastne sreče in — usode Avstrije.

Tako je te dni prišlo do tega, da je

no brodovje, tako da bo njena premoč nad Italijo na morju še večja. Ta elementi pa je bil očitno preračunjen na to, da bi vplival na italijansko vlado, ki se nahaja radi finančnih težkoč v zelo prekarnem položaju. Italijanska vlada je to tudi takoj razumela in namerava zato priti z novim predlogom za sklenitev sporazuma, ki naj bi se potem priključil londonski pogodbi.

Kakor poroča »Echo de Paris«, je italijanska mornariška delegacija v Ženevi že izjavila, da je pripravljena opustiti svoj odpor proti gradnji 7 desetisočtonskih francoskih bojnih ladij, ki jih potrebuje Francija kot protiutež proti zgradnji nemških križark ter celo priznati Franciji nadmočje 200.000 ton, ki pa naj bi obstojala le v starih bojnih ladjah. Seveda pa je malo verjetno, da bi Francija sprejela novi italijanski predlog.

Če do 31. decembra ne pride med obema državama do sporazuma, se bo oboroževalno tekmovalje na morju med Francijo in Italijo še povečalo, kar more spraviti v veliko nevarnost tudi londonsko pogodbo med Anglijo, Ameriko in Japonsko.

Francoska vladna kriza

PARIZ, 10. decembra. Vse časopisje hvali spretnost novega mandatarja Laval in napoveduje, da se mu bo najbrže posrečilo sestaviti novo vlado. Laval bi se naslanjal v poslanski zboru na dosedanje Tardieujevo večino, v senatu pa bi jo povečal z neradikalnimi senatorji na levi. Listi ugotavljajo, da uporno stališče radikalov onemogoča sestavo široke koncentracije.

Burov o zboljšanju odnošajev med Jugoslavijo in Bolgarsko

SOFIJA, 10. decembra. Zunanji minister dr. Burov je imel v sobranju govor o zunanje-političnem položaju, v katerem je naglašal, da živi Bolgarska s svojimi sosedi v dobrih odnošajih. Vlada je dosegla na tem polju mnogo. Odnosaji med Bolgarsko in Jugoslavijo so prekorčili fazo nesoglasij in so sedaj koreknejši. Po sklenitvi pogodbe o obmejnem režimu in dvolastništvu so postale mož-

tudi Avstrija sledila vzgledu Nemčije. Med dvema možnostima je izbrala realno, trezno in edino sigurno pot. S težkim srcem morda, a izbrala jo je. S tem so pa vsaj za enkrat, in najbrže za daljšo dobo, porušene vse nade prevratnežev. Oni zunanji faktorji, ki so računali z drugačnim razvojem, so bridko razočarani. Mi Jugoslavlani moramo to zmago trezne razsodnosti nemškega naroda v obeh republikah iskreno in z radostjo pozdraviti. Mostovi niso porušeni, temveč prej še okrepljeni. Evropska mirovna ideja je znova ojačena.

nosti novih težkoč manjše. Upati je dalje, da se bodo v kratkem popolnoma razjasnili tudi odnošaji napram Rumunski in Grški.

Zubkov duševno bolan

PARIZ, 10. decembra. »Petit Parisien« poroča iz Luksemburga, da kaže Aleksander Zubkov, ki se je pred tremi leti poročil s sedaj že pokojno Viljemovo sestro Viktorijo, znake blaznosti in ga nameravajo zato internirati. Njegova v Bonnu živeča mati je prispela v Luksemburg, da se pouči o stanju svojega sina. Zubkov je nastavljen sedaj za kletarja pri neki tvrdki.

Vlomilska tatvina v Studencih.

Nocoj ponoči je nekdo s ponarejenim ključem prišel v trafiko Franca Zupana na Aleksandrovi cesti 23 v Studencih in odnesel kolkov, cigaret in nekaj drugih stvari za krog 5000 Din. Ko je Zupanova žena zjutraj prišla v lokal, je opazila tatvino in takoj obvestila orožništvo. Slednje je takoj šlo na delo in upa, da bo danes do večera že imelo storilca v rokah. Sum je padel takoj na nekega fanta, ki je šele pred par dnevi prišel iz zapora in je od sinoči izginil. —

Dijaški šahovski klub

na drž. gimnaziji v Mariboru je absolviral dne 7. tm. tujcejo s slovenigraškim šah. klubom pod vodstvom g. prof. Ant. Ovna. Izid je 9:1 za Mariborčane. Posamezni rezultati so sledeči: dr. Laurič: Schwaiger 1:0; ing. Ferber: Majcenovič 0:1; dr. Pohar: Pušenjak 0:1; Diamant: Bele 0:1; Elletz: Kotnik 0:1; Deljak: Perkovič 0:1; Čadež: Duh 0:1; Zuparič: Šavli 0:1; Debelak: Kuster 0:1; Kaus: Masten 0:1. Rezultat je na vsak način previsoko izražen in ne kaže pravega razmerja med obema kluboma, ker je Mariborčanom pomagala tudi »fortuna«. Vsekakor pa je to lepo priznanje za dij. šahovski klub, ki je že s prvim javnim nastopom dokazal, da hrani v sebi precej dobrih mladih moči. Obenem je to uspeh priznanje vodstvu kluba. Predvsem pa g. prof. Ovnu in Bogdanu Pušenjaku. —

8 šip pobil

je sinoči krog 23. na stanovanju Melite M. v Stritarjevi ulici neki Oskar M. Vzroki vandalstva niso poznani.

Mal karambol.

Sinoči krog 23. je pred hotelom pri Zamorcu v Gosposki ulici stal osební avto št. 2-716, ki je pripeljal neke potnike. Mimo je privozil poštni voz in — ker je ulica ozka — zadel v zadnji del avta ter napravil na zadnjem levem blatniku škodo krog 500 Din, kakor trdi lastnik avta.

770 Din ukradenih

je bilo včeraj tekom dopoldneva Aní Klep v Jezdarski ulici 8 iz nezaklenjenega stanovanja. Osumljena je neka M. M. in je preiskava v teku.

Ko se začno krvne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefovo« vodo, ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Okoliški Samaritani

OB OTVORITVI TEČAJA V STUDENCIH. — HIGIJSKE POTREBE NAŠIH KRAJEV. — PRIZADEVANJA ZKD. — AGILNI RDEČI KRIŽ. — POŽRTVOVALNO DELAVSTVO.

Zdravstveni in higijenski pouk našega ljudstva po industrijskih krajih in kmečkih vaseh še daleč zaostaja za teoretično sijajno zamišljenimi načrti državnih institucij za narodno zdravje. Kaj se hoče, denarja ni in privatna inicijativa tudi ne zmora vsega!

A pomisliti — ne, videti je treba, koliko je danes pri naših širših narodnih plasteh še raznih predsodkov in nevednosti!

Večina hiš je majhnih ter za človeško stanovanje nepriporočljivih, mnogo stanovanj je vlažnih in skrajno nezdravih. Mnogo ljudi stanuje v eni sobi. Otroci so pozimi navezani le na sobo. Vdihavati morajo nezdrav zrak. Dojenčki morajo ležati s povitimi rokami in nogami. Marsikje še nimajo diplomirane babice in vsako leto umre na porodu več mater. Mnogo otrok je pohabljenih, ker se ni z njimi pravilno ravnalo. Za deco v nežni mladosti še povsod na deželi uporabljajo razna usipalna sredstva, kakor alkohol, žgani sladkor, mak. Prehrana otrok in odraslih je še tuintam primitivna in škodljiva. Izletniki na Kozjaku so letos naleteli v neki koči na južino: koruzni žganci politi z jabolčnikom... Zanimarjenost duševnega in fizičnega razvoja je očitna. Domača zdravila neverjetnih kvalitete so vsakdanja, o prvi pomoči v nezgodah je malokdo poučen, zdravnika kličejo navadno šele takrat, ko je smrt že pred pragom...

Vsega usmiljenja so vredni taki naši kraji in slejkoprej je potrebna organizacija za čuvanje zdravja, da bo čimprej velik del našega ljudstva deležen zdravstvene in higijenske izobrazbe.

Vso podporo naše javnosti zaslužijo vse one ustanove, ki si postavijo gornje naloge v okvir svojega dela.

Ker higijena in narodno zdravje spada v panogo narodne prosvete, je posebne hvale vredno prizadevanje mariborske ZKD, ki je pod vodstvom g. Spindlerja začela poleg drugega orati tudi ledino na zdravstvenem polju. Na prosvetnih tečajih se ob poljudnih tolmačenjih predavajo poleg gospodarskih tudi zdravstveni filmi. Čujemo, da namerava ZKD še to zimo izvesti »teden zdravja« po vsej bivši mariborski oblasti. Brezdvomno bodo gg. učitelji(ce) radi pomagali naprošenim gg. zdravnikom, da bo uspeh popoln. Zdravstveni in higijenski pouk v poljudni obliki ljudstvo zelo zanima, kar je pokazalo sistematično delo Rdečega križa v zadnjih letih, ko so se začeli prirejati samaritanski tečaji.

V mariborski okolici sta se preteklo leto vršila dva taka tečaja: v Pobrežju in v Krčevini. Oba sta ob obilni udeležbi iz vseh stanov prav dobro uspela ter so absolventi tečajev danes budni stražarji narodnega zdravja v svojih občinah. Ta smoter sta pa tudi

zasledovala inicijatorja RK sreska načelnika gg. dr. Ipa v i c i n dr. H a c i n, ko sta ustanavljala krajevne odbore v okoliških občinah.

Pred kratkim se je pojavil nov vzgled skrbi za ljudsko zdravje v delavskih slojih. Agilni krajevni odbor RK v Studencih si je že po lanskim samaritanskim tečajih nadel nalogo, da nudi delavstvu zdravstveni in higijenski pouk.

V take svrhe stavi oblastni odbor R.K. v Ljubljani velikodušno na razpolago podporo 1300 Din za organizacijo tečaja. Znani železniški zdravnik g. dr. Andrej Korenčan je radevolje dal na razpolago svoje moči, občina, pod vodstvom župana g. Kaloha, je podprla akcijo s preskrbo lokala v dekliški šoli in odbor R.K. pod vodstvom šol. uprav. g. Alta je podvzel vse ostalo, da je bil brezplačni tečaj oživetvorjen. Domačini so se javili v nepričakovanem številu in celo Radvanje je poslalo večje število delegatov, prav tako so zastopana društva »Sokol«, »Svoboda«, »Kolesarji«, »Enakost«, »Poštela« in gasilci iz Studenc in Radvanja.

Že otvoritev dne 2. decembra je pokazala, kako željno in hvaležno sprejemajo tečajniki vse nauke in nasvete gospoda zdravnika, ki zna snov s svojimi bogatimi izkušnjami prikrojiti tako poljudno, da dvakrat tedensko po 2 uri kaj hitro in zanimivo potečeta. Vztrajno in točno si delajo moške in žene zapiske o predelanih snovi, da še imajo tudi pozneje pregledno sliko okostja, mišičevja, živčevja itd. Velik del tečaja je namenjen praksi v prvi pomoči pri raznih nezgodah, kar je posebej važno za naše delavstvo.

Ako pomislimo, da bo trajal pouk 40 ur (tedensko po 4 ure je 10 tednov) in se je 55 tečajnikov — pretežno iz delavskih slojev — obvezno prijavilo za celotni tečaj s končnim javnim izpitom, je treba zanimanje Studenčanov in Radvančanov za zdravstvo in higijeno le občudovati.

To dejstvo pa ne more presenetiti nikogar, ki je poučen o ukaželnosti studenskega delavstva potom »Ljudske univerze«. Ta ima tudi letos preko 150 rednih slušateljev in to kljub temu, da velik del še poleg teh predavanj poseja samaritanske tečaje po dvakrat tedensko. Prav gotovo bi se dobro obnesli pod okriljem »Ljudske univerze« tudi drugi tečaji ali pa predavalni ciklusi in kompleksi, v katerih bi slušatelji pridobili neko zaokroženo celoto.

Vsekakor zaslužijo vsi činitelji, ki so oskrbeli delavstvu ta prepotrebni samaritanski tečaj, za svojo res človekoljubno požrtvovalnost vso pohvalo, vztrajnim tečajnikom pa želimo mnogo uspeha! Naj se zavedajo, da je le zdravemu ljudstvu zasiguran obstoj in bodočnost!

izmed vseh operet najboljši uspeh in bo gotovo tudi Ptujčanom izredno ugajala. Naslovno partijo bo pela gdč. Uđovičeva, režira g. Truhovič, dirigira g. Herzog. V ostalih vlogah bo nastopil ves operetni ansambl.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru

poziva svoje člane, naj se polnoštevilno udeležijo predavanja o pokojninskem zavarovanju, katero priredi v četrtek, 11. tm. ob 20. uri v modri dvorani hotela Orel federacija organizacij privatnih nameščencev. Predaval bo zavodov podravnatelj, dr. Janko Vrančič iz Ljubljane.

Savez bančnih uradnikov, pododbor v Mariboru

pozivlja svoje članstvo, da poseti polnoštevilno zborovanje privatnih nameščencev, ki bo dne 11. decembra ob 20. uri v hotelu »Orel«. Ker so na dnevnem redu važna poročila o pokojninskem zavarovanju itd. je v interesu slehernega navzajna itd. je v interesu slehernega navzajna itd. je v interesu slehernega navzajna itd.

Mariborski in dnevni drobiž

Svetovni šahovski prvak dr. Aljehin bo igral končnoveljavno simultanko v Mariboru v soboto, dne 13. t. m. ob 20. uri v kazinski dvorani. Pred simultanko bo imel mojster vseh mojstrov kratko predavanje. Prijave igralcev simultanke sprejema jugoslovanski šahovski mojster g. Pirc in vodstvo mariborskega šahovskega kluba. Vstopnice za predavanje in simultanko so: sedeži po 20 in 15 Din, stojišča po 10, dijaki 5 Din.

Subvencija šahovskemu klubu
v iznosu 500 Din je bila v včerajšnji seji mestnega sveta dovoljena za sobotno prireditev Aljehinovega večera.

Gradbena in uporabna dovoljenja
je podelil v svoji sinočnji seji mestni svet sledečim: Gradbena: Mariborski tekstilni tovarni za zgradbo ročne tkalnice, Mariborski tkalnici Zelenka in drug za zgradbo barvarne, Amaliji Kiffmann za zgradbo poslopja za skladišče, garažo in pisarne, Karlu in Kati Špes za pritlično stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje v Koseskega ulici, Ivanu Živicu za preureditev stanovanj v garažo v Vrbanovi 28; uporabna pa: Anglo-jugoslovenski d. d., ekspozituri v Mariboru, za bencinsko črpalko na Aleksandrovi cesti 34, Avgustu Zlahiču za bencinsko črpalko na Grajskem trgu, Ivanu Orešiču za pritlično stanovanjsko hišo v Koseskega ulici 20, Ivanu in Rozi Majer za pritlično stanovanjsko hišo v Kettejevi ulici 25.

Umrli je
v nedeljo, 7. t. m. v Sarajevu gospa Antonija Pregarca, mati bivšega glavnega režiserja mariborskega gledališča, g. Radā Pregarca, sedaj glavnega režiserja narodnega gledališča v Sarajevu. Včeraj so jo položili k večnemu počitku. Bodi vrli slovenski materi ohranjen časten spomin, žalujočim pa naše sožalje!

Gostilniška in hotelska obrt
je nedvomno velike važnosti za tujski promet vsake države. Žal pa skoro ni obrti, ki bi pod sedanjimi gospodarskimi razmerami toliko trpela kakor ravno ta. Naši hotelirji imajo že tako ogromne stroške, ako hočejo uspešno tekmoovati z inozemskimi, najmoderneje opremljenimi hoteli. Človek bi zato pričakoval, da bodo zlasti občinske uprave, ki so posebno interesirane na razvoju tujkega prometa, nudile lastnikom hotelov in restavracij vse olajšave, da jim omogočijo uspešno procvitanje njihovih obratov. Žal, temu ni tako. Ne glede na prenočninski davek pobirajo občine še vodarino in za električni tok pristojbine, ki so za gostilničarstvo že neznosne. Pomisliti je treba, da je voda v hotelih higijenska potrebščina, ne pa luksuzni predmet in da mora biti razsvetljava v javnih lokalih vsekakor boljša, kakor za navadne stanovanjske gostore. Ako že občine ne čejo davek na prenočnino in dobavljati tem obratom vodo in električni tok za lastno ceno, pa bi bilo vsaj potrebno, da znižajo vodarino in ceno električnega toka ter tako omogočijo uspešen razvoj te važne obrtne panoge. To je v prvi vrsti tudi v interesu pospeševanja tujkega prometa.

Smrtna kosa.
Umrli so včeraj: v splošni bolnici tov. delavec Anton Bahar, star 48 let; v Jezdarski ul. 8 Terezija Krebs, žena delavca, stara 66 let; v Zagati na Pobrežju Ivan Juhart, sprevodnik drž. žel., star 33 let; v Gradcu pa upokojeni magistratni pisarniški ravnatelj Ivan Leyrer, star 70 let, in bo prepeljan v Maribor ter v petek pokopan na Pobrežju.

Remšnik pri Marenbergu.
Dne 8. dec. je bila na tukajšnji šoli božična igra. V prenapolnjeni dvorani so vzprizarjali učenci prav zanimive sličice iz domačega in šolskega življenja. Ozadje odra so tvorile kulise, ki so prikazovale naš planinski kraj v snegu. Hvala remšniškemu učitelstvu, ki je s toliko požrtvovalnostjo slikalo ter izvršilo vse potrebne kostume. Takšne prireditve so na meji velikega pomena, ker dvigajo narodno zavest in obenem ljubezen do šole.

Ljudska univerza v Studencih.
V četrtek 11. t. m. ob 19. uri bo predaval g. ravnatelj Dečega doma g. Slavoj Dimnik o temi: Mladinsko skrbstvo.

KINO

Grajski:

Samo še par dni
KONČANA JE PESEM...
100% nemška zvočna opereta
Pride: Najlepši film tega leta
CILLY

Union:

Danes nepreklicno zadnji dan
Richard Tauber.
POT K SLAVI
Od četrtika dalje
HAROLD LLOYD
100% govoreči in zvočni film.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO

V soboto in nedeljo dvojni spored
MOST OBUPA - CHARLIE CHAPLIN

Smrt vinarskega strokovnjaka.

V Rudečevsi pri Ptujju je umrl v 64. letu starosti vpokojeni višji vinarski nadzornik in posestnik Franc Matjašič, dolgoletni predsednik ptujskega Opleševalnega društva. Blag mu spomin!

Socijalno zavarovanje se razširi.

V ministrstvu socijalne politike je izdelan nov zakonski načrt za socijalno zavarovanje, ki se bo od boleznih in nezgod razširilo tudi na primere onemoglosti, starosti in smrti. Tudi se uveljavlja v novem načrtu načelo širše samouprave in se poenostavlja uprava, obenem pa poveča nadzorstvo države. Vključitvi obsega zavarovanja pa se na drugi strani premije znižujejo. Zavarovanje bo obvezno za vse, kojih dohodki ne presegajo letnih 72.000 Din.

Streška vaja

streške družine Maribor nocoj 10. tm. ob 20. na keglšču v kleti v Narodnem domu.

Čenjenim naročnikom in čitateljem »Večernika« sporočamo, da se dobe od »Jutra« razpisane zbirke za Božič dokler traja zaloga, tudi v

Knjigarni Tiskovne zadrage, podružnica Maribor, Aleksandrova c. 13.

TRENCHCOATI,
površniki, hubertusplašči, usnjeni lopiči 300 vrst krzna, pliši, snežni čevlji, snježni škornji, galoše, kakor tudi vse manufakturno blago na obroke. ORNIK Maribor, Koroška cesta 9. XLIII

V proslavo rojstnega dne kralja Aleksandra

prirede oficirji mariborske garnizije dne 17. t. m. v veliki dvorani Uniona elitni ples. Obleka za dame plesna, za gospode frak ali smoking. Začetek ob 21. uri.

Tečaj za lasničarstvo in ondulacijo
otvori 15. tm. v zvezi z uradom za pospeševanje obrti in s pomočjo banske uprave Zbor brivskih in lasničarskih pomočnikov in pomočnic v Mariboru. Tečaj, ki bo trajal nad 3 mesece, se bo vodil v modernem duhu za vse panoge te obrti, zlasti pa za lasničarstvo in ondulacijo, in bodo predavali priznani strokovnjaki, ki dobro poznajo tudi slovensko terminologijo.

Miklavževa čajanka pri Miss Oxley.
V soboto so vzprizarile v salonu angleške profesorice Miss Oxley mene gojenke v angleškem jeziku moderno veseligr »Princesa in drvar«. Nastopile so sledeče dame: Gdč. Mlinarič — kraljica, gdč. Greta Robnik — kralj, gdč. Kokošinegg — drvar, gdč. Šorli — princeza, gdč. Jugova — črni princ, gdč. Erna Robnikova — rdeči in modri princ. Vse vloge so bile v dobrih rokah in izgovarjavi se je poznala dobra šola. Povabljeni gostje so Miss Oxley k uspehu iskreno čestitali.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sreda, 10. decembra ob 20. uri »Prodana nevesta« ab. A. Kuponi.
Četrtek, 11. decembra ob 20. »Aleksandra« ab. B. Kuponi.
Petek, 12. decembra. Zaprto
Sobota, 13. decembra ob 20. uri »Škrjančkov gaj« ab. C. Znižane cene. Zadnjič.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 15. decembra ob 20. uri »Lutka«. Gostovanje maribor. gledališča.

Audranova opereta »Lutka« na ptujskem odru. Prihodnje gostovanje mariborskega gledališča se bo vršilo v ponedeljek, 15. t. m. Vprizorila se bo opereta znanega skladatelja Audrana »Lutka«, ki jo uvrščajo med klasične operete. Njena muzika je izredno pristrčna in melodijska, vsebina pa zelo zabavna in zanimiva že zaradi nenavadnega motiva, v katerem se mestoma dogaja. (Predigra in tretje dejanje se dogaja v samostanu). Ta opereta je dosegla v Mariboru letosmeščenca, da se zborovanja udeležijo.

Ameriške univerze

DVA GLAVNA TIP: ZASEBNE CERKVENE IN DRŽAVNE. — NOTRANJI USTROJ.

V Evropi malo znamo o ameriških visokih šolah, o raznih njihovih tipih, o njih nastanku, notranjem razvoju in organizaciji. Zato smo lahko hvaležni amerškemu vseučiliškemu profesorju Livingstonu Porterju, ki je nedavno v Pragi predaval o tem problemu in so praški listi prinesli o njegovem predavanju obširna izvestja.

Prva ameriška visoka šola je nastala v bostonskem predmestju Cambridgeu l. 1636. Ustanovila jo je kongregacijska cerkev, ime pa je dobila po angleškem duhovniku in mecenu univerze Janu Harwardu: Harvard College, Harwardov kolegij. Nastala je v dobi državljanske vojne, ko angleški duhovniki niso smeli prihajati v Zedinjene države, kot zasilno učilišče za potrebne ameriške svečenike. Vzorec ji je bila stara cambridgska univerza, po kateri je tudi posnela naziv kolegij, kar je značilno poimenovanje ameriških univerz. Še do nedavna so se ameriške univerze imenovalе kolegiji, šele sedaj so dobile ime univerze. Naloga prve ameriške univerze je bila vzgoja svečeništva. Duh na njej je bil konservativen, naravnost puritanski. Poučevali so se klasični predmeti: latinščina, grščina, hebrejščina, poleg tega tudi matematika. Iz zgodovine harwardskega kolegija je za Slovane najbolj zanimivo, da bi imeli l. 1650 postati njegov predstojnik, to je rektor, Jan Amos Komenský, slavni češki pedagog, ki pa takrat ni mogel tega sprejeti.

Boston je naraščal in tudi blagostanje v njem, in nastale so tam nove univerze: l. 1694 William-Mary College, ustanovljen od anglikanske (episkopatske) cerkve, l. 1701 pa Yale-College, ustanovljen tudi od kongregacijske cerkve. Po njih vzorcu so nastajali kolegiji tudi v drugih mestih in državah, povečini ustanovljeni od ene izmed treh glavnih cerkv v Zedinjenih državah: kongregacijske, unitarske in episkopatske. Te univerze so bile cerkvenega izvora, a služile so teologiji samo spočetka, v 18. stoletju so mogli na njih študirati tudi že druge panoge, zlasti filozofijo, pravo in medicino. Vse te cerkvene univerze so bile zasebne. Ustanoviti se jih je smelo samo z državnim privoljenjem, a država ni zanje ničesar prispevala. Vzdržavale so se iz številnih darov, zlasti oporok, včasih zelo znatnih, in so prospevale kakor malokate- ra univerza v Evropi. Harwardska univerza na primer je najbogatejša univerza celega sveta. Dijaki so plačevali šolnino in živeli v kolegiju pod nadzorstvom profesorjev. Ščasoma je seveda tudi tu zavel nov duh: univerze, na čelu zopet harwardska, so prišle v duhovni krog unitarski, ki je bil liberalnejši in naprednejši. Rektor harwardske univerze Eliot (1869—1901) je pokazal drugim univerzam nova pota. Danes so te univerze povsem brezkonfesionalne.

Drugi glavni tip ameriških univerz so državne univerze. Nastale so šele v 19. stoletju in največja ter najbogatejša med njimi je ona v Illinoisu. Danes jih je že precej v zapadnih državah.

Glede notranje organizacije sta danes oba tipa univerz v podlagah enaka: vodi jih predsednik, kar je v Evropi rektor, ki ga voli dosmrtno poseben kuratorji, ki upravlja univerzo. Je to nekak zbor zaupnikov, ki se na zasebnih univerzah imenuje Trustees, na državnih pa Regents. Predsednik je odgovoren za redni obrat cele univerze, je njen zastopnik in predstavnik. Skrbi za dober glas univerze, za denar, za zunanji lesk. Poleg njega je vrhovni dekan, odgovoren za notranje prilike univerze, ki je obenem nad vsemi fakultetami, katerih vsaka ima še svojega dekana. V profesorskem zboru ima vsaka stroka svojega predstavnika, ki mora skrbeti za zadeve te panoge (delo, knjižnice, docente itd.). Na ameriških univerzah so vsa predavanja obvezna in iz vsakega je možno polagati izpite kadarkoli. Sluša- telji

smejo imeti največ 16 ur na teden, te pa je treba redno obiskovati in se nanje pripravljati. Tudi je število slušateljev omejeno. V ostalem je univerz mnogo, tudi v manjših mestih. So tudi univerze specijalno samo za moške, druge zopet samo za žene, pa tudi takšne za oba spola. Moški slušatelji na univerzah so tudi obvezani za vojaško službo. Prvotna študijska doba dveh let je bila podaljšana na 4 leta. Univerzo lahko poseča vsakdo po dovršeni srednji šoli do 75. leta starosti. Dijak postane po 4 letih bakalarij, po nadaljnjih 2 letih magister (mister). Doktorat, kar pomeni v Evropi habilitacijo, se lahko doseže šele po 7 do 9 letih vseučiliškega študija. Srednješolski profesorji morajo študirati na univerzi najmanj 5 let. Doktorski naslov se podeljuje samo na filozofiji in medicini. Doktor prava postane samo profesor pravne fakultete na univerzi. Ameriške univerze izdajajo mnogo publikacij in močno streme po sodelovanju z evropskimi univerzami. Trudijo se, da bi dijake čim bolj pripravile za življenje, zato so izpiti strogi. V celoti pa zasledujejo ameriške univerze enake cilje kot evropske.

50 let češke Osrednje Šolske Matice

V nedeljo, dne 9. decembra 1930 se je vršila tu slavnostna glavna skupščina povodom petdesetletnice največje češke šolske narodno-obrambne organizacije, Osrednje Šolske Matice. Skupščine so se udeležili reprezentanti parlamenta, uradov, zavodov, samoupravnih, kulturnih in nacionalnih korporacij, legijonarjev, vojske, Sokolstva, članstvo odborov Matice in prijatelji domoljubnega dela. Predsednik Matice dr. Dewetter je v svojem uvodnem govoru podčrtal, da je Osrednja Šolska Matica, ki so jo ustanovili češki politiki, učitelji, novinarji in pisatelji in ki jo je vzdrževala vsa češka inteligenca, da je mogla odbijati valove germanizacije na polju šolstva, nerazdružno zvezana z zgodovino naroda in z njegovim osvobojenjem. Kot narodno-prosvetna obrambna organizacija je vršila to nalogo do prevrata in ustanovila nešteto šol in prosvetnih zavodov. Stotisoči otrok so bili obvarovani pred potujčenjem. Po prevratu je nastala nova doba dela v obrambi dovršenega in v nadaljnjem delu za ohranitev čeških narodnih manjšin v po večini nemških krajih.

Kako je nastala Chopinova mrtvaška koračnica

Kakor znano, je živel slavni poljski klavirski virtuoz in skladatelj Fr. Chopin skoraj vse svoje življenje kot begunec v Parizu. Znano je tudi, da je bil Chopin zelo bolehn in nežne nature — zunanji dogodki so na njegovo rahlo živčevje vedno zelo vplivali. Znani pariški zdravnik in ljubitelj je priredil nekoč pojedino, na katero je med drugimi povabil tudi Chopina. Ko je bila družba najboljše razpoložena, si je zdravnik dovolil precej okrutno šalo. Neopaženo je privlekel med družbo človeški skelet z namenom, da prestraši družbo. Dosegel je sicer svoj namen, vendar se je pijana družba kmalu znašla in padati so začeli neumestni dovpti na račun skeleta. To je navzočega Chopina silno razburilo. Skočil je k skeletu ter ga začel strastno poljubljati. Ves zmučen se je nato vsedel h klavirju in improviziral mrtvaško koračnico, katero je pozneje pridružil kot samostojen del svojih znanih B-dur sonati. Ta koračnica je kmalu zaslovela po vsem svetu in ni ga skoraj tudi pri nas pogreba z godbo, da bi se ta krasna skladba ne izvajala.

Znak najhujše krize.

— Kako gre trgovina?
— Slabo! Danes ne kupujejo niti oni, ki ne plačajo.

Zlati zakladi v Pompejih

Po poročilih iz Pompejev so pri nadaljevanju tamkajšnjih izkopavanj našli senzacionalne zlate in srebrne predmete. Najdba nadkriljuje vse dosedanje. V kletih neke hiše v ulici Abundantia, kjer so šele pred kratkim našli dragocen Apolonov kip in posebno dragocene freske, so zadeli na skrinjo, okrog katere je bilo na tleh vse polno zlatih in srebrnih predmetov. Pod vodstvom prof. Majurija so previdno odstranili lavin prah in presejali lopato za lopato. Našli so številne zlate, bogato cizelirane zapesnice, tri pare težkih zlatih uhanov, mnogo zlatih prstanov z žlahtnimi dragulji, zlate ogrlice ter zlate in srebrne novce iz dobe rimske republike in cesarstva. Kmalu nato so izkopali še polnoštevilo zlato kuhinjsko orodje za 4 osebe, obstoječe iz čaš, velikih in malih krožnikov in skled, srebrne vilice, žlice, srebrne lonce, srebrno zrcalo, srebrno škafli- co za mazila in dišave. Vrednost vseh najdenih predmetov je izredno velika in je še ni mogoče preceniti.

Kongres azijskih žen

se bo vršil meseca januarja 1931 v Lahore v Indiji. Udeležbo so obljubile delegatke vseh znamenitejših narodov in držav Azije. Glavna vprašanja na kongresu bodo: kako spraviti žene Orienta iz despotskega območja moža, in po solidarnost Azijatk. V oklicu, ki je izdan za kongres po vdarja, da se indijske, kitajske, japonske, singaleške itd. žene boljše poznajo z Evropejkami in Amerikankami, nego med seboj. Evropski kulturi se ne upirajo, priznavajo njene dobre strani, hočejo pa biti čuvarice dobre azijske tradicije. Zanimivo je, da bosta razpravna jezika na kongresu azijskih žen angleščina in francoščina. To znova potrjuje trditve v oklicu, da se Azijatke boljše poznajo z ženami belega plemena nego med seboj.

Princ Udivani, mož Pole Negri — trgovski potnik

Znano je, da se je filmska zvezda Pola Negri nedavno poročila z eksotičnim gruzinskim »knezom« brez države in denarja, princem Udivanijem. Zakon pa je bil pred kratkim ločen in mladi princ, katerega edino imetje sta bila lep naslov in lepa zunanost, je ostal brez vseh sredstev. Bajne sanje o filmski karijeri v Hollywoodu ob strani filmske zvezde so bile pri kraju, in princ Udivaniju ni preostalo nič drugega, ko potni kovčeg z vzorci vzeti v roke in se preživljati kot trgovski potnik. Zakon s Polo Negri mu je bil vsaj toliko na hasek, da si je dobil izkušnje glede draguljev in kot takega ga je angažirala kot trgovskega potnika znana pariška draguljarska tvrdka.

Budizem se pripravlja na svetovno ofenzivo.

Iz budističnih dežel prihajajo poročila o velikih pripravah budistične omladine za mednarodno ofenzivo. Izdelala je taktične načrte za široko misijonarsko propagando v vseh delih sveta. Mladi misijonarji se že uče tujih jezikov, da bodo potem javnih predavanj upoznali svet s principi budizma.

Štiristoletnica tobaka v Evropi.

Letos je minilo 400 let, kar se je v Nimesu na Francoskem rodil Jean Nicot, francoski poslanik na portugalskem dvoru, o katerem trde, da je v Evropi uvedel kajenje, ki je danes menda najbolj razširjena navada na celnem svetu. Po njem se tudi naziva strup, ki ga vsebuje tobak; nikotin.

Ivan Možuhi državljani republike Haiti.

Slavni filmski igralec Ivan Možuhi, rodod Rus, je menjal svoje državljanstvo in prevzel državljanstvo republike Haiti. Hotel si je s tem prihraniti mnoge nepravilnosti na raznih konzulatih, ki so neradi vidirali ruski potni list. V celi Evropi je 109 državljanov te črne republike.

Sokolstvo

Učiteljstvo in sokolska vzgoja

Minister prosvete je izdal naredbo, po kateri se mora učiteljstvo s polno dušo posvetiti delu na krepitvi sokolske ideje v narodu in se udeleževati dela v sokolstvu. Kjer še ni sokolskih društev, se morajo čimprej ustanoviti. Ustanavljati je zlasti tudi kmetske sokolske čete. Pomagati treba sokolstvu pri pobijanju alkoholizma, pri izvajanju štedljivosti in širjenju zdravja med narodom. Splošna vzgoja se naj izvaja po splošnih sokolskih načelih. Šolski prostori so naj, kolikor le mogoče, na razpolago Sokolu. Učiteljstvu se priporoča, da poseča tečaje in predavanja o sokolstvu. Nadzorniki morajo voditi račune o delu učiteljstva v sokolstvu.

Lep dar

je poklonil župni upravi SKJ advokat br. dr. Rihard Faninger: sliko Jana Žižke na bojnem vozu, katera je bila nekaj še last blagopokojnega br. dr. Vlad. Sernca. Spominjala nas bo torej vedno tudi nanj. — Bratu dr. Faningerju iskrena sokolska zahvala!

Seja župne uprave SKJ

se bo vršila 11. t. m. ob običajni uri v župni pisarni. Brat načelnik bo poročal o seji zbora župnih načelnikov in načelnik v Beogradu. Prosim zato za čim obilnejšo udeležbo. — Zdravo!

Sokolsko društvo Maribor Matica ima jutri 11. tm. ob 20. v društveni sobi odborovo sejo z dnevnim redom: Silvestrovo. Pridite vsi! Zdravo! — Starosta.

Sport

Nogometni podsavez v Mariboru?

Kakor doznavamo, bo na glavni skupščini nogometnega saveza, ki se bo vršila v nedeljo, dne 14. t. m. v Beogradu, stavljen predlog, da naj se ljubljanski nogometni podsavez razpusti in ustanovi nov podsavez s sedežem v Mariboru. Ta predlog ni nov. Že pred letom so se merodajni krogi bavili s tem načrtom, vendar pa do uresničenja ni prišlo. Sedaj pa je situacija v slovenskem nogometnem sportu takšna, da so medsebojni prepirl vodilnih ljubljanskih klubov dosegli višek. Da pa ne bi tudi izvenljubljanski klubi trpeli na nezdravih razmerah v slovenskem sportu bodo stavili predlog, naj se ustanovi v Mariboru nevtralen podsavez.

Kakšno stališče bo zavzel savez je še vprašanje.

ISSK Maribor, upravni odbor.

Drevi ob 20. uri odborova seja v hotelu »Orel«. Tajnik.

Mišljenje zvišuje lepoto

V Parizu so nedavno otvorili »psihološki salon krasote«, v katerem bodo s popolnoma novimi metodami gojili lepoto in sposobnost človeške osebnosti. Ravnatelj zavoda proglašja, da nobena krema in noben puder ne moreta dati človeku izraza plemenitosti in duševnosti, ki sta pogoj resnične magnetičnosti človeške osebnosti. V »psihološkem salonu lepote« hočejo doučiti lastnosti z mišljenjskim trenin- gom in gojitvijo estetičnega smisla. Metoda bo menda dobra, samo če bodo našli ljudi, ki bodo moderno kozmetiko zamenjali z njo, je vprašanje.

Jackie Coogan kot — enfant terrible.

Pri svojih obiskih v Parizu je Jackie Coogan obiskal tudi slavno Mistinguett. Umetnica ga je hotela objeti, toda Jackie se ji je izmaknil. Mistinguett si je dečkovo gesto razlagala po svoje, pa je dejala šaljivo:

— Jackie, kaj si že prestar za poljubljanje.

— Jaz ne, toda Vi, madame. — jo je zavrnil Jackie Coogan.

137 kinov za zvočne filme

je danes na Češkoslovaškem, od teh 36 v Pragi, 48 na ostalem Češkem, 37 na Moravskem in Šleskem, 13 na Slovaškem in 3 v Podkarpatski Rusiji.

M. Zevacovi

V senci jezuita

Zgodovinski roman,

20

»Žileta!« je vzkliknil kralj razburjeno, vidim, da ni drugače — moram vam razodeti nekaj, česar še niste vedeli doslej... Vaš oče... vaš pravi oče je najden!

Žileta je sprejela to razodetje brez razburjenja, ki ga je kralj pričakoval, in brez vznemirjenih gest.

Odgovorila je s tisto enostavnostjo, ob kateri so se razbijale vse kraljeve pretnje in prošnje, odkar je bila zaprta v Luvru.

»Sir, ako se je našel moj pravi oče, je najboljšje zanj, da me ne vidi... Kajti v mojem srcu se ne bi našla niti iskrica ljubezni za človeka, ki...«

»Molčite Žileta!« jo je prekinil Franc. »Ne govorite nepopravljivih besed, ki bi mogle raniti srce vašega očeta... Kajti vaš oče stoji pred vami, Žileta!«

»Vi, sir!«

V tem vzkliku je bilo silno začudenje, združeno z grozo in gnusom, in ta čustva, ki jih ni blažila nikaka nežna ganjenost, so bila tako očividna, da je kralj zaključil z nekakšno malodušnostjo:

»Jaz, Žileta. Torej ne čutite nič veselja, da vidite svojega očeta?«

»Sir,« je odgovorila Žileta z drhtečim glasom, »oprostite mi! Vajena sem svobodnega mišljenja, in nemogoče mi je hliniti ljubezen, ki je daleč od mojega srca...«

»Krutí ste, Žileta! Ah! Povem vam, da sem vaš oče in vaše roke se ne iztegnejo proti meni!«

Žileta se je umeknila par korakov nazaj.

»In noben vzklik radosti se ne dvigne iz vaših prsi!« je nadaljeval kralj. Trdovratno je majala z glavo.

»Sir! Vrnite mi mojega očeta!« je dejala.

»Vašega očeta, nesrečni otrok!«

Kralj je stisnil pesti. Zadel je bil ob trdno voljo, kakršne se ne bi bil nadejal nikoli v tej nežni deklici. In brezmejno se je čutil mrzli nebriznosti, s katero je pozdravila njegovo razodetje.

In ušla mu je beseda:

»Pa tudi brez ljubezni, bi moral vsaj ponos, da ste kraljeva hči...«

»Ponos! Ah, sir... ponos, da je moja mati brez dvoma nesrečnica, ki jo je strla nekoč vaša kraljevska kaprica! Ponos, da sem otrok slušala... kraljevska hči... hči vagabunda... ali hči meščana — to je na posled vseeno! Ponos zavesti, da moj oče ne more priznati svojega očetovstva pred svetom, marveč je primoran skrivati naravni naslov svoje hčere pod naslovom kneginje! Sir, ubogo dekle sem — nič drugega! Hudo mi je v vašem Luvru! Pustite me, da grem...«

Te besede, ki so razodevale kralju skrite dekličine misli, so mu dokazovale, da je morala razmišljati dolgo časa o svoji usodi — usodi izgubljenega otroka, ki jo je vzel usmiljen človek iz milosti pod svojo streho.

Bile so izraz dolgo premagane bolečine.

In to nepričakovano vedenje dekličino je bilo tako

daleč od vsega, kar si je bil predstavljal, da je stal zdaj ves poražen; ime očeta, s katerim je hotel srečati Žiletino hladnost, je potrl njega samega.

»Torej,« je zamrmral, stopivši bliže, »tako pozdravljate skrivnost, ki sem vam jo razodel!«

»Sir!« je vzkliknila Žileta z močjo, upam, da Vaše Veličanstvo ne misli pozabiti besede, ki ste mi jo dali kot plemič in kralj: da se mi boste približali same takrat, kadar bom želela!«

Kralj je obstal.

In reči moramo: kar je čutil v tem trenutku, ni bilo ponižanje — bila je perverzna nejevolja pokvarjene duše.

Kdo ve?

Morda je hotel Franc I. pozabiti, da je on Žiletin oče?

Nasmehnil se je z bridkostjo.

»Ne govoriva več o tem...« je dejal hladno.

»Sir,« je ponovila ona s prejšnjo trdovratnostjo, »kdaž me vrnete mojemu očetu? Kdaž ga bom zopet videla?«

»Vrnem mu vas nikoli ne! A videli... videli ga boste v par trenutkih!«

In v teh poslednjih besedah je bila takšna zlobna grožnja, da je Žileta nehote vztrepetala.

Kralj pa se je obrnil, položil svoj baret z belim peresom na mizo in udaril je srebrni zvonček.

Vstopile so častne dame.

In zdaj je Franc I. pristopil k deklici:

»Dajte mi roko, vojvodinja, da vas povedem v slavnostno dvorano...«

Drhteči Žiletini prsti so se rahlo naslonili na kraljevo roko.

Ko sta se premaknila, so se odprla vrata na stežaj. Val harmonij, šepeta in smeha je pozdravil Žileto, ki je mrmrala vsa bleda sama pri sebi:

»Kraljeva hči... Gorje mi, da je tako!«

XIII.

Veselična noč.

Ogromna dvorana se je iskrla in lesketala v luči šeststo voščenic. Orkestri z violami, goslimi, mandolinami in hoboami so dajali takt dvojicam, ki so se držale za roko, vrtile se in se priklanjale v umetnih plesih...

Od zunaj, v drobnem dežju, ki je padal neprestano, se je gnetlo v temi pariško ljudstvo in gledalo žarko razsvetljena okna: to je bil njegov delež pri kraljevi veselici.

Znotraj pa je mrgolelo plemičev in dvornih dam, in v tem blestečem vrvežu, omamljenem po parfumi in po godbi, šumečem v dragoceni svili in bogatem baržunu, je hodil od skupine do skupine Tribulet, porogljivih besed in mračnega obličja...

Na koncu dvorane je stal naslanjač pod baldahinom: bilo je kraljevo mesto.

Ob vsaki strani baldahina so stali nepremični mošje s halepartami v rokah.

Mlad mož v družbi več gospodov je hodil semtertja z obrazom, polnim dolgočasje in otožnosti; tu in tam je zabobnal s konci prstov koračnico na steklih v oknu in se ozrl nato z začudenimi očmi na vrvenje in šumenje veselice.

Bil je prestolonaslednik Henrik.

Ko je prišel neki oficir mimo njega, ga je poklical s svojim zateglim glasom:

»Gospod De Mongomeri...«

»Visokost!«

»Davi sem čital, da je znal Amadij Galski takšen sunek s palico, ki je z gotovostjo ubil človeka... Pravili so mi, da znate vi nekaj sličnega... Naučili boste še mene...«

»Kadarkoli mi visokost ukaže, ji je na razpolago moje borno znanje...«

Poznejši Henrik II. je zamahnil dolgočasno in odslavlil oficirja.

Na levico kraljevskega prestola se je bila vsedla ženska veličastna lepota in se ozrla visokomerno na drugo žensko, ki je sedela že prej nedaleč od nje...

Bila je Diana Poatješka, prava in proglašena metresa prestolonaslednikova.

In tista, ki jo je izzivala s pogledom, je bila Ana De Pisle, vojvodinja Etanpska, prava in proglašena metresa kraljeva.

»Človek se kar čudi, kako stara je videti ta uboga vojvodinja pod svojim ličilom!« je rekla Diana De Poatje plemičem, ki so stali okrog nje.

»Madam Diana se debeli,« je razlagala vojvodinja Etanpska svojim zvestim. »Včasih je bila kip od mramorja — zdaj je kip od loja!«

»Ali je zrela!« se je porogal Tribulet in pokazal nekemu plemiču Diano de Poatje.

Vojvodinja Etanpska se je nasmehnila.

»Ali je vela!« je dodal norec in pokazal nanjo.

»Kaj blebeče ta nesramnež?« je vzkliknila vojvodinja, ki je bila dobro slišala njegove besede.

Toda Tribulet se je bil že izgubil med družbo...

In sam pri sebi je premišljeval:

»Ali naj pobegnem? Ali naj skočim skozi okno in si razbijem glavo na dvoriščnem tlaku? Vsak trenutek pride ona! Videla me bo!«

»Dragi Žarnak,« je dejala Diana Poatješka, »kaj slišim? Nekaterim vašim prijateljem se je baje pripetila nesreča?«

To rekši je pomežiknila na La Šatenireja, Eseja in Sansaka. Rane se jim še niso zacelile, in njih obraze je pokrivala še bledica, toda vseeno so bili tu, ker niso marali, da bi se razvedelo kaj zaradi njihovega poraza.

Stali so okrog stare vojvodinje, v družbi nekaterih drugih plemičev, tvorečih kraljevo stranko.

Žarnak si je zavihal brke in odgovoril:

»Pravijo madam, da zлага pesnik Maro balado, ki ji bo naslov: Trije opraskanci...«

»Ali veste madam,« je rekel La Šatenire na glas, obračajoč se k vojvodinji Etanski, »kaj pravi najnovejša govorica?«

»Povejte, dragi moj!« je dejala vojvodinja, izpodbujajoč plemiča s pogledom.

»Pravijo madam, da se hoče kralj iznebiti svojega norca Tribuleta.«

»Iznebiti se mene!« se je vmešal Tribulet. »Ves dvor, vse mesto in vsa Francija se mi smili, če je res tako. Če ne bo več norca, ne bo več kralja! In če ne bo več Tribuleta, ne bo več Francozov!«

(Nadaljevanje prihi.)

Premog Peklenica

brez smradu in kamenja, malo pepela. Po vozovih Din 38.— franko dom. B. Guštin, Cankarjeva 24, telefon 2499. 3053

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Spalne sobe,

politrane, najmodernejše, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Gotzerce,

nepremočljive ima najceneje v za'ogi Brzopotplata. Tattenbachova ul. št. 14. XXXVII.

Stanovanje, zasebno,

dve sobi, solčno, v novi hiši, oddam s 1. januarjem. Nekrepova ul. 6. 3526

Iščem stanovanje 2 do 3 sobe

ali pa vsaj 2 prazni sobi za takoj ali pa do 1. februarja. Ponudbe na trdke »Poldičelk«, M. Jarc, Gosposka 44. 3529

Trgovina na prometnem kraju

pri župni cerkvi se da v najem z vsem inventarjem. Naslov v upravi. 3520

Najboljša

in najcenejša dalmatinska vina, bela in črna, dobite le v prvi dalmatinski kleti v Mesarski ulici 5. (Pod Glavnim trgov.) 3538

Gramofone popravlja precizno le mehanična delavnica JUSTIN GUŠTINČIČ. Maribor. Tattenbachova ulica 14. Istotam velika izbira najboljših gramofonov znamke »Columbia« in gramofonskih plošč. 602

Drva,

Mejovšek, Tattenbachova 13, tel. 2457. 3321

Inserirajte

v
»Večerniku«

Popravila

ur, zlatnine in gramofonov izvršuje hitro, najbolje in najceneje M. Ilger-jev sin, urar, Gosposka ul. 15.

Veselje darilo

glasbe. Glasba prinaša v dom ve-sele urice. Glasbo si lahko ustvarite čudovito poceni. Obiščite nas ter zahtevajte, da Vam neobvezno razkažemo naše povsod čislane proizvode.

Tvornica glasbil

MEINEL & HEROLD

prodajalna

Trg Svobode 6

Sanatorij v Mariboru

1117

Gosposka 49

Telefon 23-58

Najmodernejši urejen za operacije in zdravljenje z zdravilnimi aparatii. Višinsko solnce, diatermija, tonizator, žarnica »Hala«. Lastnik primarij

Dr. Mirko Černič
specijalist za kirurgijo.

Od danes dobite dnevno sveže ribe

In sicer: la severno morski lasos, la polenovke, rake, ribji file, fogoše, šile.

štiri, ščuke krape, linje, sardele itd.

L. UHLER, MARIBOR

delikatesna trgovina in stojnica na Glavnem trgu.

Zahtevajte povsod „Večernik“!